

РЕЦЕНЗІЯ

рецензента Сохацького Олександра Юрійовича
PhD, доцента кафедри міжнародних економічних відносин
Західноукраїнського національного університету

на кваліфікаційну роботу **Ван Юншуня** на тему
«Один пояс один шлях як глобальна стратегія інклюзивного зростання КНР»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини»

Актуальність теми кваліфікаційної роботи

Актуальність теми визначається тим, що ініціатива «Один пояс один шлях» стала однією з найбільш масштабних стратегій сучасності, яка формує нову модель міжнародної економічної взаємодії. Для Китаю вона є ключовим інструментом просування економічної експансії, зміцнення геополітичних позицій та забезпечення довгострокового інклюзивного зростання. Через розвиток інфраструктури, розширення торговельних маршрутів та інвестиційних потоків КНР прагне не лише стимулювати власну економіку, а й зменшити внутрішні дисбаланси між регіонами, інтегрувати віддалені провінції у глобальні ринки та посилити свою роль як центру світового розвитку.

Для країн-учасниць ініціативи актуальність дослідження зумовлена можливістю отримати доступ до інвестицій, сучасних технологій та нових ринків. Ініціатива «Один пояс один шлях» потенційно сприяє модернізації транспортної, енергетичної та цифрової інфраструктури, створенню робочих місць та стимулюванню економічного зростання. У той же час для багатьох держав важливим є розуміння ризиків – фінансової залежності, боргового навантаження, політичного впливу КНР та екологічних наслідків великих проєктів.

Таким чином, дослідження Ініціативи «Один пояс один шлях» як глобальної стратегії інклюзивного зростання є важливим для двох сторін: для Китаю – як аналіз інструменту формування нової економічної архітектури та зміцнення

власної конкурентоспроможності; для країн-учасниць – як оцінка можливостей і викликів інтеграції в цю модель розвитку. Це робить тему дослідження надзвичайно актуальною у контексті формування збалансованої та справедливої системи міжнародних економічних відносин.

У цьому контексті кваліфікаційна робота Ван Юншуня, яка ставить за мету наукове осмислення та практичне вивчення ініціативи «Один пояс один шлях», є актуальною та важливою для розуміння шляхів подолання глобальної диспропорції.

Подана до захисту дисертація є складовою наукових досліджень Західноукраїнського національного університету, зокрема: фундаментального наукового дослідження на тему «Концепція відновлення та зеленої реконструкції України» (державний реєстраційний номер 0124U000003); реалізації міжнародного проекту (Erasmus+ Jean Monnet Module) на тему «Європейська інклюзивна циркулярна економіка: повоєнний і постпандемічний модуль для України» (реєстраційний номер 101085640).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Робота має чітку структуру, змістовно визначені цілі та завдання, а також аргументовану методологічну основу для їх реалізації. Висновки й пропозиції, сформульовані на основі аналізу ініціативи «Один пояс один шлях», добре підкріплені доказами та мають прикладне значення.

Автор уміло поєднує загальнонаукові та спеціальні методи, зокрема теоретичний аналіз, історичні порівняння, емпіричне дослідження та контент-аналіз, що сприяє досягненню всіх поставлених цілей. Методологічна база дослідження базується на багатогалузевому підході, який об'єднує як якісні, так і кількісні інструменти дослідження інклюзивних механізмів глобального розвитку.

Серед основних методів: аналіз змісту офіційних документів китайської політики – білі книги, урядові промови, угоди, звіти провідних інституцій (зокрема NDRC і Міністерства торгівлі Китаю), а також дані з офіційного BRI-порталу. Це дало змогу виявити ключові принципи та інституційні механізми ініціативи.

Додатково, тематичні кейс-стаді з регіонів Центральної Азії, Африки та Східної Європи дозволяють дослідити відмінності впливу ініціативи в різних географічних умовах. Регресійний аналіз дозволив кількісно оцінити взаємозв'язок між торговельними відносинами з Китаєм та індексом людського розвитку в окремих країнах. Також були проаналізовані економічні показники з міжнародних джерел: Світового банку, ЮНКТАД, Азійського інфраструктурного інвестиційного банку.

Високий рівень наукової опрацьованості теми, комплексність аналізу та міждисциплінарний підхід дозволяють зробити висновок про якісне опрацювання теми. Наукові результати були апробовані на наукових конференціях в Україні та за кордоном, а також були опубліковані в українських та зарубіжних наукових журналах. Дисертаційна робота Ван Юншуня демонструє ґрунтовну підготовку здобувача та його здатність здійснювати самостійне дослідження на актуальну міжнародну тематику, а також відповідає вимогам до наукової кваліфікації й може бути позитивно оцінена.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна робота написана діловою англійською мовою, містить анотації українською та англійською мовами, вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел та додатки.

У першому розділі дисертації розглядається Ініціатива «Один пояс один шлях» в ширшому контексті глобалізації та регіональної економічної інтеграції, підкреслюючи її роль як механізму сприяння транскордонному співробітництву та координації політики. У ньому проаналізовано основні конотації Ініціативи «Один пояс один шлях», включаючи її акцент на відкритості, взаємній вигоді та спільному розвитку. Також обговорюється відповідність Ініціативи «Один пояс один шлях» існуючій глобальній політиці розвитку, такій як Цілі сталого розвитку ООН, що підкріплює аргумент, що Ініціатива «Один пояс один шлях» слугує як доповненням, так і альтернативою традиційним моделям розвитку.

У цьому розділі також пропонується всесторонній аналіз інституційної архітектури Ініціативи «Один пояс один шлях», який підкреслює її багаторівневу

модель управління, що поєднує централізовану стратегічну координацію з регіональними рамками співробітництва та адаптивними механізмами реалізації.

Загалом, цей розділ забезпечує концептуальний фокус, через який можна зрозуміти інклюзивні амбіції Ініціативи «Один пояс один шлях». Він створює інтелектуальну основу, необхідну для оцінки того, як Ініціатива працює на практиці, створюючи підґрунтя для емпіричних та політико-орієнтованих дискусій, які будуть викладені в наступних розділах. Встановлюючи теоретичний зв'язок між Ініціативою «Один пояс один шлях» та інклюзивним зростанням, розділ закладає основу для аналізу Ініціативи не лише як геополітичної чи економічної першооснови, але й як нормативної моделі глобального співробітництва у XXI ст.

У другому розділі дисертації надається критична оцінка ризиків та перешкод, з якими зустрілась Ініціатива «Один пояс один шлях» під час її впровадження. Однією з важливих проблем є нерівномірний розподіл глобальних ресурсів, що ускладнює зусилля для досягнення інклюзивних результатів. У розділі також обговорюється, як деякі країни застосовують стратегії хеджування, щоб орієнтуватися на конкуруючі глобальні впливи, балансуючи відносини з Китаєм та іншими великими державами. Відродження геополітичної напруженості та культурних розбіжностей додає додаткових рівнів складності зусиллям зі співробітництва. Крім того, економічні ризики, включаючи потенційну інвестиційну нестабільність і фінансову крихкість, створюють значні виклики для стійкості проєктів Ініціативи «Один пояс один шлях». Екологічні проблеми стають все більш помітними, оскільки широкомасштабний розвиток інфраструктури часто взаємодіє з чутливими екосистемами, що вимагає ретельного управління для уникнення негативних наслідків. Ці взаємопов'язані виклики підкреслюють потребу в комплексних, перспективних стратегіях, які надають пріоритет прозорості, інклюзивності та сталості.

Поєднуючи внутрішню політику Китаю, регіональні тематичні дослідження, результати кількісної регресії та аналіз ризиків, цей розділ створює детальну картину операційних реалій Ініціативи «Один пояс один шлях». У ньому підкреслюється, що, хоча Ініціатива відкриває значні можливості для сприяння інклюзивному розвитку та інтеграції, реалізація її повного потенціалу залежить від

навігації в складних, специфічних умовах і ефективного управління широким спектром викликів.

У цьому розділі висвітлено різноманітність національних умов, цілей розвитку та управлінських можливостей учасників Ініціативи «Один пояс один шлях» підкреслюючи необхідність локалізованих моделей співпраці та гнучких механізмів впровадження. Розділ містить регресійний аналіз вибраних країн учасниць Ініціативи «Один пояс один шлях», що досліджує кореляцію між обсягом торгівлі з Китаєм та змінами показників людського розвитку за останнє десятиліття.

У третьому розділі дисертації розглядається майбутнє інклюзивного зростання в рамках Ініціативи «Один пояс один шлях» з акцентом на економічні, соціальні та екологічні аспекти. Покращення інфраструктурного зв'язку вважається життєво важливим для розширення рівних економічних можливостей шляхом сприяння торгівлі та інвестиційним потокам. Соціальна інклюзія досягається шляхом розширення доступу до освіти, зайнятості та охорони здоров'я з метою зменшення нерівності та стимулювання людського розвитку. Екологічна інклюзивність передбачає просування проєктів зеленої інфраструктури, які надають пріоритет екологічній сталості. Також розглядається зростаюча роль цифрової економіки з акцентом на тому, як розширення доступу до цифрових технологій може розкрити нові потенціали зростання в країнах-учасниках Ініціативи.

Таким чином, цей розділ пропонує всебічний і перспективний аналіз стратегічного впливу та перспективного розвитку Ініціативи «Один пояс один шлях». Він підкреслює необхідність адаптивних структур управління, екологічної відповідальності, виваженого фінансового менеджменту та соціальної справедливості як основних елементів для перетворення Ініціативи на стійку та інклюзивну платформу, яка значною мірою сприятиме глобальному сталому розвитку в найближчі роки.

Сукупність наукових положень, висновків і рекомендацій, викладених у кваліфікаційній роботі, та їх практичне значення дають змогу зробити висновок про завершеність, цілісність і структурованість дисертації Ван Юншуня.

Оцінка наукової новизни положень і отриманих результатів кваліфікаційної роботи

До результатів, що одержали обґрунтування у кваліфікаційній роботі, мають теоретичне та практичне значення, та визначають наукову новизну дисертації варто віднести такі:

- вперше розроблено модель інклюзивного розвитку КНР в рамках реалізації Ініціативи «Один пояс один шлях», яка базується на стратегічній корекції майбутньої траєкторії розвитку економіки відповідно до зміни векторів інклюзивного зростання, з акцентом на багатосторонньому управлінні, зеленому розвитку, борговій стійкості, розвитку цифрової економіки, соціальній інклюзії та узгодженні з глобальними цілями сталого розвитку;

- удосконалено емпіричний орієнтир концепції економічного розвитку, шляхом поглибленого дослідження траєкторії внутрішнього інклюзивного розвитку КНР, з акцентом на боротьбі з бідністю, екологічній стійкості та еволюції в умовах «нової нормальності», що дозволило посилити розуміння інклюзивного зростання в умовах невизначеності;

- удосконалено структуровану дорожню карту майбутньої траєкторії розвитку Ініціативи «Один пояс і один шлях», шляхом посиленням фокусу на «зелений» розвиток, багатостороннє управління та цифрову трансформацію, що дозволило окреслити механізм розподілу вигод та стратегічний інструментарій державної політики в умовах сталого та інклюзивного глобального розвитку;

- удосконалено методику аналізу інклюзивного зростання, шляхом проведення міжрегіональних оцінок країн-учасниць Ініціативи «Один пояс і один шлях» із використанням економетричної регресії та тематичних досліджень, що допомогло виявити неоднорідності проблем розвитку та напрацювати практичне розуміння регіональних механізмів адаптації та рамок їх співпраці;

- набули подальшого розвитку ідеологічна та структурна конотації Ініціативи «Один пояс один шлях», шляхом поглиблення теоретичних основ в рамках глобалізації та регіональної інтеграції, що дозволило звужити теоретичну категоризацію ініціативи в глобальному економічному дискурсі;

- набули подальшого розвитку комплексна система оцінки ризиків, шляхом категоризації ключових загроз, включаючи дисбаланс ресурсів, фінансову нестабільність, геополітичну реакцію та тиск на стійкість, що дозволило обґрунтувати важливість стратегії інклюзивного зростання в рамках Ініціативи «Один пояс один шлях»;

- набули подальшого розвитку геополітичні засади «економічних коридорів», шляхом аналізу їх як інституціоналізованих каналів транснаціонального зв'язку та стратегічної співпраці, що дозволило переосмислити ці коридори не лише як логістичні маршрути, але й як інструменти глобального економічного управління та регіональної інтеграції.

Значення результатів виконаного дослідження для науки і практики

Теоретична цінність кваліфікаційної роботи полягає у формуванні ключових наукових підходів, які можуть стати підґрунтям для вироблення практичних рекомендацій щодо зміцнення сталості реалізації проєктів, забезпечення справедливого розподілу вигод та ефективної інституційної взаємодії як у Китаї, так і в країнах-партнерах.

Практична значущість дисертації Ван Юншуня полягає в можливості використання отриманих висновків і пропозицій для впровадження більш рівноправних, відкритих і збалансованих форматів співробітництва в рамках Ініціативи «Один пояс один шлях» з боку державних структур, так і наукової спільноти та міжнародних організацій.

Представлені результати дослідження, доведені до рівня практичних напрацювань та рекомендацій, використані у наукових дослідженнях, навчальному процесі та інституційному середовищі науково-дослідних установ, підтверджені довідками про впровадження, наданими компанією ТОВ «Цзюцюань Юанда Агрікалче» (Довідка ЛІУ № 17 від 28 квітня 2025 року) та Професійно-технічним університетом м. Цзюцюань (Довідка ЛІУ № 27 від 27 квітня 2025 року).

Повнота висвітлення наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, в опублікованих працях, зарахованих за темою дисертації

Основні положення кваліфікаційної роботи, що мають наукову новизну змістовно та аргументовано розкрито в опублікованих працях. За основними результатами дисертації було опубліковано 11 наукових праць, зокрема: 3 статті – в наукових фахових виданнях України; 2 статті – в іноземних наукових періодичних виданнях; та 6 публікацій опубліковані в інших виданнях апробаційного характеру за матеріалами конференцій. Кількість та обсяг друкованих праць дають авторові право для публічного захисту дисертації.

Оцінка структури кваліфікаційної роботи, мови і стилю викладення матеріалу

Зміст кваліфікаційної роботи відповідає визначенням меті і завданням дослідження, розкриває тему роботи, свідчить про її цілісність та завершеність. Кваліфікаційна робота написана англійською мовою з дотриманням усіх вимог до її наукового стилю.

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності

Усі наукові напрацювання, представлені в кваліфікаційній роботі, автор здобув самостійно. Із публікацій, підготовлених у співавторстві, до тексту включено лише ті висновки та ідеї, які належать особисто здобувачу. Перевірка дотримання принципів академічної доброчесності в роботі Ван Юншуня не виявила порушень: використані джерела коректно процитовані, методи дослідження та його результати подані правдиво, а вимоги законодавства щодо авторського права й суміжних прав виконані в повному обсязі. Таким чином, можна стверджувати, що здобувач дотримався всіх норм академічної доброчесності. Дисертацію перевірено на відсутність недопустимих текстових запозичень за допомогою сервісу Turnitin Similarity, результати перевірки підтвердили її оригінальність.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Кваліфікаційна робота Ван Юншуня виконана на достатньо високому науковому рівні, проте є деякі зауваження, що мають дискусійний характер:

1. в роботі показано прагнення ініціативи «Один пояс один шлях» збалансувати нерівність глобального соціального інклюзивного розвитку та

забезпечити багатовимірне інклюзивне зростання. Проте, в роботі обмежена інтеграція інституційної економіки (с. 26-29), зокрема теоретична частина зосереджується переважно на моделях людського капіталу та інклюзивного зростання, але майже не враховує підходи інституційної економіки. Як результат, без врахування якості інститутів, пояснення щодо отримання більших вигод одними країнами-учасницями ініціативи «Один пояс один шлях» в порівнянні з іншими, є недостатньо глибоким;

2. у підрозділі 1.3 проведено геополітичну оцінку економічних коридорів у рамках теорії глобальних економічних відносин. Проте, аналіз економічних коридорів (с. 48-58) зосереджений на геополітичній ролі і не фокусується на емпіричних прикладах успішних та неуспішних проєктів, що робить висновки більш теоретичними та менш практичними;

3. в роботі проведено аналіз інклюзивного розвитку країн-учасниць ініціативи «Один пояс один шлях», зокрема зроблено регресійний аналіз між показниками торгівлі та ІРЛ за останнє десятиліття. Проте, автор не враховує динамічне моделювання довгострокових ефектів (с. 86-91), зокрема не враховуються динамічні ефекти та часові лаги, що упускає ефект інфраструктурних інвестицій, які часто мають відкладений та кумулятивний вплив на показники людського розвитку;

4. досліджуючи шляхи майбутнього розвитку ініціативи «Один пояс один шлях», в роботі аналізується взаємодія геополітичних і фінансових ризиків (с. 142-146), зокрема, автор фокусується на управлінні ризиками та контролі якості проєктів, а також вирішенні проблем боргових ризиків та фіскальної стійкості. Проте, аналіз ризиків розглядає боргову стійкість і геополітичні виклики окремо, не враховуючи їхню взаємодію. У реальності політична напруга може прямо впливати на вартість запозичень, кредитні рейтинги та здатність країн виконувати боргові зобов'язання.

Загалом, не зважаючи на наявність певних недоліків, дисертаційна робота демонструє високий рівень аналітичної зрілості, комплексності підходу та наукової ваги. Підняті в ній питання мають важливе значення для подальших досліджень у сфері міжнародних економічних відносин та глобального розвитку.

Загальний висновок і оцінка дисертації

Кваліфікаційна робота Ван Юншуня на тему «Один пояс один шлях як глобальна стратегія інклюзивного зростання КНР» є цілісним науковим дослідженням, у якому ініціатива «Один пояс один шлях» розглядається як багатогранна модель впровадження, що адаптує напрям економічного розвитку Китаю відповідно до тенденцій інклюзивного зростання.

За своїм змістом та фаховим спрямуванням кваліфікаційна робота відповідає спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» галузі знань 29 «Міжнародні відносини», а за якістю та рівнем теоретичних і практичних розробок – рівню дисертації на здобуття ступеня доктора філософії.

В цілому, дисертація Ван Юншуня на тему «Один пояс один шлях як глобальна стратегія інклюзивного зростання КНР» за змістом, рівнем наукової новизни, обґрунтованістю наукових положень та рекомендацій відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а її автор – Ван Юншунь заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини».

Рецензент:

**PhD, доцент кафедри міжнародних економічних відносин
Західноукраїнського національного
університету**

Олександр СОХАЦЬКИЙ

